

Srdce pod dálkovou kontrolou

Některé ordinace teď mají omezený provoz. Vyšetření však může probíhat i na dálku. Například činnost srdce se dá zkontrolovat **rozbořením záznamu EKG z chytrých hodinek**, případně pomocí malého přístroje, který pacientovi přijde domů poštou.

JOSEF TUČEK

Brněnské MDT – Mezinárodní centrum pro telemedicínu – začalo v době nouzového stavu poskytovat zdarma online konzultace s kardiologem, prozatím po dobu jednoho měsíce.

Zájemci jej mohou kontaktovat prostřednictvím webové stránky www.mdt.cz. Popíší své problémy a odpověď dostanou nejpozději do 24 hodin.

„Zdravotní pojišťovny tohle neplatí, ale my za službu v této situaci od lidí žádné peníze nechceme,“ popisuje spoluzakladatelka telemedicínského centra MDT Veronika Bulková.

„I v době epidemie je samozřejmě dál nutné pečovat o pacienty, které trápí chronická onemocnění. Spouště lidí však současný stav zkomplikoval přístup ke zdravotní péči,“ dodává.

Poradna typicky odpovídá na dotazy osob, kterým se náhle mírně zhoršil jejich zdravotní stav a jež by za běžných okolností šly do ordinace svého kardiologa. Lékař obvykle probere aktuální zdravotní potíže a seznam užívaných léků, a pokud to jde, poradí na dálku.

V některých případech samozřejmě musí pacientovi doporučit, aby se přece jenom dohodl na osobní návštěvě v ordinaci.

Měřidlo na zápěstí

MDT rovněž zajišťuje vyhodnocování srdeční činnosti z dat získaných pomocí chytrých hodinek nebo fitness náramků, které si lidé sami pořídili. Od poloviny minulého roku mohly tuto službu bezplatně využívat osoby pojištěné u Oborové zdravotní pojišťovny (OZP). „Nyní jsme stejnou možností otevřeli zdarma komukoli,“ vysvětluje Veronika Bulková.

Takzvaná nositelná elektronika zaznamenává – mimo jiné –

elektrokardiogram (EKG). Uměří to přístroje od Applu i ty založené na systému Android. Uživatel se dozví základní data. Avšak ze záznamu o průběhu měření dokáže odborník poznat mnohem víc: nepravidelnosti, které by mohly ukázat na srdeční onemocnění.

Údaje z nositelné elektroniky mohou například odhalit fibrilaci síní, což je srdeční arytmie vedoucí k chaotickým, nepravidelným stahům svalových vláken, které zhoršují vytlačování krve ze srdce do tepen. Tato choroba je poměrně rozšířená, ale zpočátku nastupuje sporadicky, a je proto těžké ji zachytit ještě v rané fázi.

Pokud tedy má majitel chytrých hodinek nebo fitness náramku zájem, může se podívat na web www.mdt.cz, kde se dozví, jak může data ze svého přístroje do centra poslat pomocí mobilního telefonu. I v tomto případě by měl vyhodnocení dostat do 24 hodin.

„Může se stát, že v případě extrémního zájmu může být tato lhůta delší, ale zatím je však naše vy-

hodnocení výrazně rychlejší,“ konstatuje Veronika Bulková.

Měsíc na nalezení problému

Zdravotnické zařízení MDT nabízí pacientům s nemocným srdcem ještě jednu zajímavou službu sledování činnosti srdce na dálku pomocí velmi kvalitního přístroje.

Elektrokardiogram, tedy záznam srdeční aktivity podle toho, jak se mění vyvolaný elektrický potenciál, se dá naměřit přímo v ordinaci. Avšak v tom případě zachycuje pouze stav během krátké doby měření.

Druhou často používanou možností je, že pacient dostane v ordinaci Holterův monitor, obecně zvaný holter. Je mobilní, pacientovi se připevňuje k tělu pod oblečení obvykle na 24 hodin, ten s ním stále chodí a přístroj zaznamenává srdeční aktivitu při různých činnostech včetně spánku. Pak se vrátí do ambulance a lékař jeho záznam vyhodnotí.

MDT však nabízí ještě jiný postup, při kterém do ordinace vůbec není nutné chodit. Měřicí přístroj pošlou poštou, člověk si jej sám připevňuje na tělo podle video-

Údaje z nositelné elektroniky mohou včas odhalit srdeční arytmie, které zhoršují vytlačování krve ze srdce do tepen

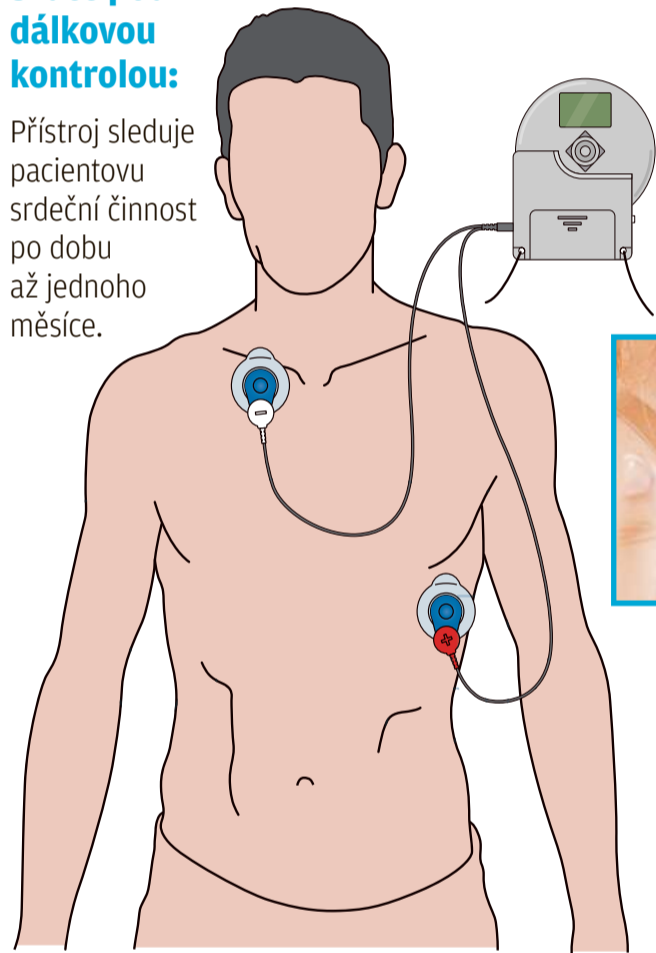
”

návodu a získaná data okamžitě dostává telemedicínské centrum prostřednictvím mobilního telefonu. Přístroj pak pacient nakonec odešle zpět poštou.

Sledovaný člověk toto zařízení nosí týden až měsíc, v průměru sedmáct dnů. Za tu dobu se už dají zjistit a popsat potíže, které by při běžném, kratším měření mohly uniknout pozornosti. Pacient má zařízení pro záznam EKG nasazené po většinu dne.

Srdce pod dálkovou kontrolou:

Přístroj sleduje pacientovu srdeční činnost po dobu až jednoho měsíce.

Získaná data přístroj průběžně posílá do telemedicínského centra pomocí mobilního telefonu, kde jsou vyhodnocována. Pokud by se ukázal akutní problém, pacientovi okamžitě zavolá službukonající zdravotník a doporučí návštěvu lékaře nebo rovnou odjezd do nemocnice. (Snímek je z doby před povinností nosit roušku.)

Foto MDT / Šk

Lidé více vyhledávají virtuální nemocnici

Medicína na dálku, bez přímého kontaktu pacienta s lékařem, nabrala v době pandemie na intenzitě. Například portál uLekaře.cz, který zprostředkovává rady odborníků, má dnes **trojnásobně vyšší návštěvnost**.

MARTIN JEŽEK

Pražský chirurg Tomáš Šebek je už léta propagátorem medicíny na dálku a vede internetový portál uLekaře.cz. Jeho prostřednictvím se nemocní mohou kontaktovat s lékařem nejprve na dálku, prostřednictvím internetu případně telefonem, a domluvit si další postup.

„Zaznamenáváme teď enormní zájem pacientů o online lékařské poradenství a objednání k lékaři na našem webu. Provoz nám stoupl minimálně na trojnásobek,“ říká doktor Šebek.

To se podle něj dalo očekávat.

Mnohem více jej ale překvapil obrovský zájem o vzdálený přístup k pacientovi ze strany lékařů. „Bude to skoro stovka nových kolegů, kteří se během týdne zapojili do naší virtuální nemocnice,“ počítá Tomáš Šebek.

Tři kroky z domova

Jak služba vzdáleného přístupu lékaře funguje? Bezpečně a pohodlně z domova ve třech krocích.

Praktický lékař je dostupný stále a odpoví nejpozději do šesti hodin od položení dotazu, například e-mailem. Do tří dnů následuje i reakce specialisty, kterého praktický lékař zvolí jako nejlepšího pro řešení konkrétního problému tazatele. V případě potřeby ve třetím kroku pomohou sestřičky s objednávkami do fungujícího „kamenného“ zdravotnického zařízení kdekoli v České republice.

„Konzultovat lze cokoli z fyzického i duševního zdraví. Tuto službu nabízíme už asi 150 tisícům zaměstnanců téměř stovky firem i pro jejich rodiny. Ještě před krizí začala služba nabízet bezplatně ve svém programu prv-

Praktický lékař odpoví do šesti hodin od dotazu například e-mailem. Do tří dnů následuje i reakce doporučeného specialisty.

”

ní zdravotní pojišťovna – Oborová zdravotní pojišťovna (OZP) a během krize nabízíme obdobné služby v kraji Vysočina. Dokud není naše služba pro uživatele hrazená z prostředků zdravotního pojištění, hledáme alespoň všemožná partnerství, která nabízejí sponzorství. A abychom v současné době přispěli i my sami, nabídli jsme kvantitativní rozšíření naší služby do podoby, které říkáme Virtuální čekárna. Tato nadstavba umožní, aby se

kterýkoliv praktický lékař nebo specialista vzdáleně spojil s kterýmkoliv pacientem a mohli tak v bezpečí řešit jakýkoliv zdravotní problém,“ popisuje doktor Šebek.

Lékaři k dispozici

Lékaři mohou podle doktora Šebka dobrovolně přejít do Virtuální čekárny a zjednodušit si svou každodenní práci s pacienty. Kapacity lékařů se takto dají podle potřeby přeměňovat tak, aby byl každý patientský požadavek vyřešen.

Virtuální čekárnu České republiky již podpořila Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně a Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Péče pro celou rodinu

Jak to vypadá v praxi? „Typický je dotaz například na kožní problémy. Uživatel vyfotí podezřelé místo na kůži a napíše krátký vzkaz, který problém popisuje. Může přiložit i cokoli dalšího od laboratorních výsledků, lékařské zprávy, rentgenového nálezu až po kompletní dokumentaci. Obr-

Zdravotnický personál telemedicínského centra MDT je k dispozici 24 hodin denně a kontroluje přijaté EKG záznamy. Pokud je nějaký technický problém, personál ihned kontaktuje klienta. A samozřejmě také upozorní, pokud odeslaná data ukazují na zdravotní problém. Týdně doporučí telemedicínské centrum čtyři až pět urgentních hospitalizací.

Pokud tuto službu schválí odborný lékař, může vyšetření uhradit zdravotní pojišťovna (nyní tak činí Oborová, Průmyslová, Vojenská či Revírní bratrská pojišťovna; Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra přispívá částkou 500 korun).

V případě, že si zájemce platí vyšetření sám, není doporučení odborného lékaře zapotřebí. „Vyšetření stojí od 1500 až 3000 korun, podle typu zařízení a délce jeho nasazení,“ konstatuje Veronika Bulková.

Včasné odhalení

„Dlouhodobé vzdálené sledování pomáhá odhalit příčinu potíží u lidí, jejichž obtíže se projevují jenom sporadicky,“ oceňuje Rado-

van Kouřil, generální ředitel Oborové zdravotní pojišťovny, která tento způsob monitorování srdeční činnosti svým klientům nabízí.

Takto se i ušetří prostředky. „Přístroj eliminuje opakovaná vyšetření, během nichž se porucha nemusí projevit. A dále nám pomáhá odhalit chronické potíže v dřívějších fázích, kdy je onemocnění snadněji léčitelné,“ doplňuje ředitel Kouřil.

Tento typ vyšetření na dálku nejčastěji využívají lidé, kteří bez zjevných příčin pociťují silné palpitace, tedy občasně bušení srdce. Vyšetření je vhodné i pro osoby, které trpí občasnou ztrátou vědomí nebo podstoupily radiofrekvenční ablaci, tedy zákrok, jehož cílem je napravit srdeční arytmie. Dlouhodobé vzdálené sledování EKG pomáhá rovněž u pacientů, kteří utrpěli cévní mozkovou příhodou a nepodařilo se určit její přesnou příčinu. To se nyní může podařit sedmdesátiletému týmu kardiologů, biomedicínských inženýrů a specialistů na informační technologii, kteří se v telemedicínském centru MDT na vyšetření na dálku podílejí.

Autor je spolupracovníkem redakce